

*Christian og Harriette Christensen
kommer i "mål" på havnen i
Hørup på Als.*

Grænserne blev prøvet af i grænselandet

Vandrere fra alle steder i landet nød at deltage i Vandretræf på Gendarmstien i slutningen af maj. En enkelt tilrejsende kom helt fra USA med en ganske særlig historie – og et møde med sin egen fortid.

Tekst: Jan Svanevik | Foto: Peter Steg

Vandring giver plads til fordybelse, siger Lisbeth Storm.

For mig handler vandring om at bruge sin krop og sine sanser i naturen, siger Kirsten Esmann.

! Det kan ikke nytte at være pivet, når man ser, at Christian og Harriette også går med. De virker jo som moralsk oprustning, siger Signe Esmann

– Det føles godt, udbrød Christian Christensen, 88 år, da han sammen med sin Harriette, 78 år, ankom til havnen i Høruphav på Als 28. maj efter fire dages vandring.

Parret var blandt de omkring 70 deltagere i et vandretræf på Gendarmstien fra Padborg til Høruphav arrangeret af Dansk Vandrelaug Sønderjylland. Strækningen er opmålt til 74 kilometer. Det var i de dage, da den danske sommer brød igennem med solskin fra morgen til aften og temperaturer over 25 grader.

Christian Christensen var holdets alderspræsident, og det vakte respekt blandt de andre deltagere, at parret gennemførte turen, der også for langt yngre deltagere var krævende.

– Det kan ikke nytte at være pivet, når man ser, at Christian og Harriette også går med. De virker jo som moralsk oprustning, siger Signe Esmann, Frederiksberg, der var taget med på turen sammen med sin svigermor, Kirsten Esmann, Ebeltoft. Det var femte gang, Kirsten Esmann vandrede på Gendarmstien.

– Jeg er vild med den rute. Der er altid noget nyt at opleve i det varierende landskab langs Flensborg Fjord, noterer hun.

Historien er nærværende
Gendarmstien er opkaldt efter

korpsset af gendarmene, der stod for bevogtningen af den dansk-tyske landegrænse fra 1920 til 1959. Gendarmene gik til fods langs grænsen, og de fungerede som toldere, politibetjente og soldater. Før Sønderjyllands genforening med Danmark bevogtede de landegrænsen ved Kongeåen.

På Gendarmstien er flere hundrede års politiske og nationale omvæltninger altid nærværende. Stien går forbi Dybbøl, hvor danske soldater blev slagtet af preusserne i 1864, og ved Munkemøllebugten står en mindesten for Margrethe den første, der i 1412 døde af pest på et skib i Flensborg Fjord. Det var hende, der samlede Norden i Kalmarunionen.

– Jeg har altid ønsket mig at gå på Gendarmstien. Det er et langt, sammenhængende stykke med en historie. Ganske vist løber jeg flere gange om ugen, men det er mest for at holde kadaveret i live. Lange vandringer er mere en nydelse, fordi der er tid til fordybelse, reflekterer Lisbeth Storm, Middelfart, efter den første vandredag.

Deltagerne fra hele landet var indkvarteret på vandrerhjemmet i Haderslev, og de blev kørt frem og tilbage til dagens vandringer i bus. Under opholdet på vandrerhjemmet havde de sønderjyske turledere arrangeret foredrag om brydningerne ▶

Vandretræf i Sønderjylland

mellem dansk og tysk i grænselandet og reformationen. Netop i år bliver det i Haderslev markeret, at Martin Luther i Wittenberg udgav sit kampskrift mod den katolske kirke for 500 år siden. Haderslev kaldes Nordens Wittenberg, fordi det daværende her-tugdømme indførte protestantismen ti år tidligere end resten af Norden.

Turleder Erling Sørensen tog også deltagerne med på en kort byvandring til den ældste del af Haderslev, der kan føres tilbage til Middelalderen.

Tilbage på ruten

Ude på vandreren satte Christian Christensen taktfast vandrestavene i jorden.

– Om jeg har trænet? Nej, jeg spiller tennis!

Senere på dagen indrømmede han:

– Jeg har lidt dårlig samvittighed over, at jeg ikke har trænet. Det er kun blevet til, at jeg har haft vandrestøvlerne på.

Christian og Harriette Christensen har egentlig ikke meldt sig ind i vandrelauget for at gå lange ture. Derimod deltager de med liv og sjæl i sangkredsen i København.

– Men jeg sagde, at vi skulle med på Gendarmstien. Vi havde hørt så meget om stien fra familien på Als og kørt en kort strækning af den på cykel. Nu fik vi chancen for at gøre hele ruten, fortæller Harriette Christensen.

Christian Christensen er født og opvokset på en gård i Tandslet på Als, men som 20-årig lagde han Sønderjylland bag sig på for at læse til lærer på Blaagaard Seminarium i København, hvor han fik en lang karriere som underviser i folkeskolen og på studenterkursus.

Harriette Christensen er opvokset i USA. Hendes oldeforældre udvandrede fra Djursland til Ohio i 1800-tallet. Krigen i 1864 førte ikke alene til tabet af Sønderjylland. Den førte også til et forarmet Danmark, og fattigdommen fik i de følgende år flere hundrede tusind danske til at udvandre til især USA i håbet om en bedre fremtid.

Kærligheden

Skæbnens uransagelige veje førte de to vandrere på Gendarmstien sammen i en sen alder.

Som ung var Harriette Christensen elev i et år på den daværende Danebod Højskole på Als, hvor hun fik en veninde, der mange år senere præsenterede hende for Christian. Christian havde mistet sin hustru, og Harriette var blevet skilt fra sin mand i USA. Siden har de levet sammen i knap 30 år i København.

For dem blev turen på Gendarmstien en rejse tilbage i deres egen fortid i grænselandet.

– Nu bagefter har det været det hele værd, til trods for at det til tider har været hårdt. Vi har haft mange gode oplevelser undervejs, siger Christian Christensen, da han lægger vandrestavene efter ankomsten til havnen i Høruphav.

– Ja, vi kan godt lide at presse os selv lidt; at prøve grænser af, tilføjer Harriette Christensen. ●

Stine Esmann ved Sønderborg Slot: Turen var utrolig smuk og varieret.